

De Parel

BERNARD TCHOUTANG

FLAMBOYANTE VLEUGELFLITSER UIT KAMEROEN

ProShots en privéarchief Bernard Tchoutang

Tim Vergoossen

Het is een vroege, frisse herfstochtend wanneer we uit Limburg wegrijden. Een uur of zeven om precies te zijn. We hebben een lange dag voor de boeg, want het plan is om diezelfde avond nog terug te zijn. Geen probleem voor een interview in, zeg, Rotterdam, Alkmaar of Enschede. Maar dat is hier niet aan de orde. De reisbestemming is Parijs. 'Even' op en neer naar de Franse hoofdstad. Maar dan heb je ook wel wat. Een interview met de winnaar van de Africa Cup of Nations met Kameroen en de Amstel Cup met Roda in 2000 én één van de elf mannen die op die legendarische avond in Milaan aan de aftrap verschenen: Bernard Tchoutang.

“Vanuit Kameroen trok ik naar Europa via het Turkse Vanspor. Daar heb ik drie seizoenen gespeeld. Er was interesse vanuit België, van Genk. In de periode dat ik er op proef was, ergens in de winter van het seizoen 97-98, speelden we een vriendschappelijke wedstrijd tegen Roda JC. Ik speelde wel aardig. Ik hoopte dat het daardoor wel snel rond zou komen. Een dag later kreeg ik echter van mijn zaakwaarnemer te horen dat er geen contract klaar lag van Genk, maar van notabene de tegenstander van die avond: Roda. Martin Jol was dusdanig onder de indruk dat hij me wilde inlijven. Er werd, door wie anders dan Nol Hendriks, 'the big boss', geïnformeerd of ik al vast lag en voordat ik het wist had ik een contract.”

We naderen Parijs, het zal nog een kleine drie kwartier zijn totdat we aankomen bij het Stade de France. We hebben afgesproken bij het iconische stadion omdat we beiden niet heel bekend zijn in Parijs. Wat we wél weten, is dat het stadion aan de noordrand van de stad ligt en we daardoor ons de pijn van de infame 'Péripherique' besparen. Ineens komt er een appje binnen. Een adres. Of we daar naartoe kunnen komen. Stade Gabriel Voisin, in Issy-les-Moulineaux. De navigatie zegt wat we niet willen horen: een extra uur reistijd, dwars door het centrum van de stad, naar een locatie niet ver van het Parc des Princes van Paris Saint-Germain.

“De overstap naar Roda klinkt misschien wat vreemd voor mij als Afrikaanse speler die uit Turkije kwam, maar dat was het niet. Er speelden in die tijd een paar Nigeriaanse spelers in de Nederlandse competitie die veel in de spotlight verschenen. Finidi George, Nwankwo Kanu, Sunday Oliseh en natuurlijk Tijani Babangida. Via hem kende ik Roda als club al voordat ik überhaupt bij Genk op proef ging. De opvang was vervolgens ook heel

goed. Ik kreeg meteen een appartement in Heerlen toegewezen van een vertrekkende Roda-speler (André Ooijer, red.) en Nol Hendriks checkte elke week wel even hoe het met je ging. Vooral voor de spelers die van iets verder kwamen was dit fijn. Hij heeft echt veel voor ons gedaan.”

Eenmaal aangekomen gaan we op zoek naar onze Afrikaanse held. Het stadion blijkt een tussenkantoorgebouwen ingeklemd kunstgrasveld. Twee teams zijn al even bezig met een wedstrijd en tussen al die onbekenden valt onze gesprekspartner al snel op. Hij staat aan de overkant, voor één van beide dug-outs. Wat blijkt: hij had een paar uur terug pas te horen gekregen dat het amateurteam waar hij af en toe als assistent-trainer opdraaft drie man tekort kwam. Daarom moesten we uitwijken. En de wedstrijd, begintijd 14 uur, was pas net begonnen. Dit zou nog wel eens een late terugreis kunnen worden.

“Roda was de beste periode van mijn carrière. Het was één grote familie. De samenstelling van dat team was geweldig. Ik wist precies wat ik moest doen. Bij Peeters moest je de bal op zijn hoofd leggen, dan kopte hij alles binnen. Van Houdt was juist vliegsvlug en goed met de voeten, die speelde je in de loop aan. Als ik er nu op terugkijk zat de kracht hem er bovendien vooral in dat we best wel lang bij elkaar zijn gebleven. Uitzonderlijk in het moderne voetbal. Veel spelers waar we eind jaren '90 mee Europa in gingen en tijdens de eeuwwisseling de beker mee wonnen, waren er zelfs in 2002 in het tweeluik met AC Milan nog bij. Het voelde ontzettend als thuis. Er was ook veel aandacht om het Nederlands meester te worden. Zaten Lawal, Kalac en ik na de training nog in een klaslokaaltje. Kwam Regillio (Vrede, red.) een kijkje nemen: "Wel goed jullie huiswerk maken hè kinderen!"

De wedstrijd is zestig minuten oud wanneer het begint te druppen. Bovendien scoort de tegenstander ook nog eens de openinggoal. Bernard praat wat met de trainer, ijsbeert wat en loopt vervolgens op ons af. "Sorry jongens, ik moet erin". Het is duidelijk dat we niet voor niets naar de zuidwestrand van Parijs zijn gereden. Bernard Tchoutang, buitenspeler van Roda tussen '98 en '02 en 45 lentes jong, gaat hier nog even invallen. Snel trekt hij, met gevoel voor symboliek, het geel-zwarte tricoot van Louveciennes over zijn imposant gespierde torso. Meteen

De Parel

Bernard Tchoutang in actie tegen De Graafschap

27

RODA J.C.

Tim in gesprek met Tchoutang bij Louveciennes

eist hij de hoekschop op. Een scherpe bal die vervolgens net naast wordt gekopt. Het is meteen chaos bij de tegenstander.

“Ik weet nog dat we een keer op trainingskamp naar Suriname gingen. Had Regillio geregeld. Kwam zijn familie ook langs bij de wedstrijden. En 's avonds gingen we dan op stap. Dat was ontzettend grappig met al die verschillende nationaliteiten en persoonlijkheden. Kalac, Vrede, Van Houdt, Nygaard. Die hielden allemaal wel van een drankje. Eric (Van der Luer, red.) was juist heel rustig. Die stond dan te kijken of we ons wel gedeisd hielden.”

Vraag Bernard naar de mooiste herinneringen uit zijn carrière en het zal zich concentreren rond zijn Roda-jaren. “Het winnen van de Amstel Cup was een prachtige herinnering. Maar ook het feit dat we een paar maanden later naar het nieuwe stadion verhuisden. Ik weet nog dat Nol in die tijd ons geregeld toesprak. “Luister, ik kan jullie niet het grootste salaris aanbieden. Maar jullie gaan wel een onderdeel van onze geschiedenis worden. Het eerste team dat in het nieuwe stadion gaat spelen”. Echt nodig was het overigens niet dat hij zo op een speler insprak, want in mijn tijd bij Roda hebben we drie seizoenen Europees gespeeld.”

Ook in het nationale elftal was Bernard in korte tijd succesvol. “Een paar maanden vóór het winnen van de Amstel Cup wonnen we met Kameroen de Afrika Cup. In Nigeria. Tegen Nigeria ook nog, in de finale. Onze aartsrivaal. Garba (Lawal, red.) deed uiteraard mee bij hen. We wonnen de verhitte wedstrijd in Lagos na penalty's. We werden onder politiebegeleiding het stadion uitgeleid. Bijna honderdduizend mensen wilden ons dood zien.”

De wedstrijd eindigt uiteindelijk in 1-1. De gelijkmaker valt door een doelpunt van de lange rechtsback genaamd Jeff. Bernard begon dreigend op het stugge kunstgras, maar verder dan een paar gevaarlijke dribbels onder driedubbele mandekking kwam hij niet. We wachten op hem tot hij

klaar is met douchen en wanneer hij uiteindelijk in een felgekleurd paars jack weer verschijnt, zoeken we een barretje op. Ons oorspronkelijke plan om rond drie uur weer op de weg terug te zijn en ergens rond de grens nog een wedstrijd te zien is volledig onhaalbaar. Het maakt niet uit, want wanneer we neerstrijken voor koffie in Bistrot 41, komt Bernard helemaal los.

“In 2002 speelden we in Milaan. Dat was een hoogtepunt in mijn carrière, maar ook een dieptepunt. We kregen zó veel kansen. Zó veel kansen om met meer dan 1-0 te winnen. En dan die penalty's. We stonden 2-0 voor! En nog verliezen! In het vliegtuig terug was het doodstil. We wilden onszelf bijna van kant maken, zo teleurgesteld waren we. Niet veel later eindigde mijn tijd in Kerkrade helaas. Ik was kritisch, belandde op een zijspoor en vertrok naar Donetsk. Ik zou met Regillio bij Shakhtar gaan spelen. Dat bleek bij aankomst Metalurg te zijn. Daar verdiende ik goed, maar de hele situatie was echt totaal surrealistisch. De club was totaal niet professioneel en werd gerund door maffiosi. Het dieptepunt werd bereikt toen ik een fan op de tribune zag met een pistool op zak.”

“Daarna heb ik nog op huurbasis in Denemarken gespeeld, bij Viborg FF. Dat was ook een goede periode, maar ik mocht niet blijven van Metalurg. Later kwam ik in Maleisië terecht. Bij Pahang. Daar heb ik het heel goed gehad. Maleisië is echt een schitterend land. Heel modern. Het weer was top en qua voetbal was ik de beste van het team. Het algemene niveau was vrij laag, maar het leven was er top.”

Het lijkt alsof het Bernard allemaal voor de wind is gegaan, maar het bekende zwarte gat na de voetbalcarrière was wel erg diep voor hem. “Van het tekengeld en salaris dat ik na mijn vertrek bij Roda in Oekraïne en Maleisië kreeg, woonden mijn vrouw en kinderen in Parijs. Ik woonde duizenden kilometers verderop. Ik had hun een huis in Parijs gekocht en ik stuurde elke maand achteloos geld terug naar haar. Dat advies kan ik jonge voetballers alvast geven: ‘houd altijd het grootste gedeelte achter.’ Ze heeft bijna alles dat ik verdiende opemaakt. Toen mijn carrière voorbij was en wij beiden de hele dag thuiszaten, ging het al snel mis. We maakten ruzie om de stomste dingen en gingen met een grote knal uit elkaar. Van mijn verdiensten was bijna niets

In actie voor Kameroen

meer over. Niet lang erna vroegen we een scheiding aan. Ik had vervolgens geen echte richting meer en daarna ging het snel bergafwaarts.”

Het dieptepunt werd bereikt in 2011. “De oma van een vrouw waar ik een tijd mee samen ben geweest wilde haar auto verkopen. Zij vroeg aan mij of ik niet iemand wist om die auto aan te verkopen. Ik kende nogal wat mensen in die tijd. Ook veel foute figuren. Of dat bleek achteraf, in ieder geval. Een kennis had interesse en ik heb ze nummers laten uitwisselen. Een tijd later stond de politie aan mijn deur. Ze lieten foto’s zien en vroegen of ik hen kende. De auto is nooit verkocht, de oma van die vriendin werd gekneveld achtergelaten terwijl de tegenpartij er met de auto vandoor ging. De politie zag mij als het brein achter de gewapende overal. Ik had geen idee wat me overkwam. De politie wilde mij spreken omdat ik de link was tussen de verdachte en het slachtoffer. Ik had geen idee wat me overkwam. Ik werd uiteindelijk zelfs tot zeven jaar cel veroordeeld, maar na enkele maanden werd ik vrijgelaten. Dat heeft me heel veel tijd en heel veel geld aan mijn advocaat gekost, maar na een proces van jaren ben ik uiteindelijk toch vrijgesproken.”

Het is opvallend hoe eerlijk Bernard is. De berichten dat hij had vastgezet, hadden onze redactie in de afgelopen jaren natuurlijk ook bereikt. Of hij er iets over zou gaan vertellen, was vooraf een vraagteken en we wisten ook niet goed hoe en of we het moesten brengen. Hij lijkt echter zijn hele carrière van begin tot eind te willen vertellen. “Het heeft me wel de ogen geopend. Ik heb erna gebroken met mijn verleden en ben trainerscursussen gaan volgen. Ik ben aan de slag gegaan als adviseur voor profvoetballers. Heb daar ook een diploma in behaald.”

Bernard vertelt hoe hij oud-Portospits Vincent Aboubakar advies over zijn carrière geeft en voor Rigobert Song, de legendarische oud-aanvoerder van het Kameroense elftal, het schrijven van zijn biografie begeleidt. “Ik wil voorkomen dat jonge, Afrikaanse spelers dezelfde fouten maken als ik. Als je in Europa wordt geboren, dan heb je een opleiding en mensen om je heen. Als Afrikaanse speler is dat totaal anders. Je wordt aan je lot overgelaten en iedereen wilt iets van je. De verleidingen zijn al snel te groot. In Nederland gaan mensen veel directer met elkaar om en wordt een conflict uitgesproken. Dat zijn wij niet gewend.”

“Ik heb een grote passie voor de jeugd en ben in Yaoundé sinds jaren verbonden aan een voetbalschool. Toen Eric van der Luer nog actief was, hebben we het er wel eens over gehad om samen te gaan werken. De grootste talenten bij Roda in de academie onderbrengen. Hoe mooi zou dat zijn?”

Het gesprek lijkt Bernard goed te doen. Wanneer we zijn eigen matchworn shirt van de wedstrijd in

Milaan, rechtstreeks uit het Rodamuseum, overhandigen om te signeren, trekt hij met een brede grijns zijn telefoon. Niet veel later zien we Garba Lawal aan de andere kant van het scherm. “Garba, kijk! Roda! Milan! Weet je nog?” Bij het signeren van, door de initiatiefnemers van het museum meegegeven, foto’s en spelerskaarten volgt hetzelfde, van trots overlopende tafereel, ditmaal met zijn zoon.

De ontmoeting met Garba is bijna surreëel. Aan de andere kant van de lijn zien we een iets oudere en iets forsere versie van de Nigeriaanse vleugelspeler. Er wordt door de twee bijgepraat alsof ze elkaar nog elke week spreken. Bernard introduceert ons bij Garba, waar we naartoe moeten weten we nog niet. Er is vast wel iemand van de redactie bereid om te vliegen..... We nemen uiteindelijk afscheid van Bernard én Garba. En Parijs. Het is inmiddels bijna zeven uur en een zware herfststorm steekt op. Het is met de avondspits en tussenstops nog zeker zes uur naar Limburg. ‘De volgende keer in Kerkrade, jongens’.

Videobellen met Garba Lawal